

KRISTIAN IV OG LAUGENE

i de norske byer. Den 24. mars 1614 faar borgermester og raad i Bergen befaling til at frata de derværende laug deres rettigheter og 3. oktober samme aar tilstilles de lokale myndigheter i Oslo en lignende skrivelse med bud om at frata byens skræddere deres skraa. Kongen har bare holdt sig til de officielt anerkjendte laug; derfor er hverken Oslo skomakerlaug eller guldsmedlaug blit medtat i forordningen. Rent laugs-mæssig set har forordningen neppe hat saa stor betydning, de fleste haandverkere har vistnok vedblit med at holde sine laug vedlike. Men derfor har loven ikke været uten virkning. Den har svækket haandverkernes stilling og den ved loven etablerte næringsfrihet har medført store vanskeligheter. Tiden har været lite moden for en saa radikal omkalfatring av næringslivets former, og forordningen kommer derfor ogsaa i væsentlige ting til at virke mot sin hensigt. Et av dens hovedformaal hadde været at gjøre varerne billigere, men ialfald i Danmark stiger tvertimot samtlige priser. Alle ønsker nu at komme i egen virksomhet, ingen har lyst til længer at tjene som svend hos en anden, og arbeidshjælp blir derfor ikke til at opdrive selv for de mest overdrevne lønstilbud. Kongen har ogsaa set sig nødt til at fremkomme med en tillægsforordning av 1. december 1613, hvori han søker at præcisere at svendene ikke uten videre kan nedsætte sig som mestre.

En ophævelse av laugsretten som den i 1613—14 forutsætter imidlertid at bli fulgt av en positiv regulering av haandverket, men denne kommer til at la vente paa sig længe, og de følgende aar blir ingen let overgangstid for haandverkerne. Regjeringen har imidlertid indset at den ikke har kunnet komme utenom laugene og henimot 1620 begynder laugsrettigheter og skraaer paany at bli utstedt. Saaledes faar bartskjærerne i Bergen sin